

A Gödöllői Arbo-park fás élőhelyeinek nagygomba-mikológiai vizsgálata

Horváth Kincső

Kertészmérnök BSc szak, nappali munkarend

Kertészettudományi intézet/ Növényteni Tanszék

Belső témavezető: Dr. Benedek Lajos Krisztián, egyetemi adjunktus, Növénytermesztéstudományok Intézet/ Növényteni Tanszék

A vizsgálat célja az eddig mikológiaiilag nem kutatott Gödöllői Arbo-park gombavilágának feltárása. A kutatás motivációja volt, hogy a magyarországi és külföldi botanikus kertek, arborétumok területéről nagyon kevés nagygomba felmérés származik, az általuk teremtett élőhelyek szerepe a gombák diverzitása és megőrzése szempontjából kevésbé ismert.

A felmérés 2025. áprilistól októberig zajlott, az arborétum területéről kiválasztott 6 különböző vegetációjú mintaterületen: cseres-kocsányos tölgyes, elegyes gyertyános, közönséges jegenyefenyves, duglászfenyves, akácós és örökerdő (tölgyes-fekete fenyves). A felmérések időpontja változó volt, a termőtestképzéshez ideális (csapadékos) időszakokhoz igazítva.

Összesen 10 terepi nap során 101 fajt sikerült dokumentálnom a mintaterületekről és néhány esetben ezek közeléből. Ez jelentős eredmény az idei év időjárási viszonyai tekintetében, hiszen az október végéig hullott csapadék alig volt több a sok évi átlag felénél és a nyári hónapok rendkívül melegek is voltak. A gyűjtött fajokból fajlistát készítettem és az adatokat különböző szempontok alapján értékeltem.

A gyűjtött fajok száma a mintaterületekre nézve az örökerdő mintaterületnél volt a legmagasabb, 49 fajjal, jelentős fajszámmal bírtak a cseres-kocsányos tölgyes (27) és közönséges jegenyefenyves (24) területek. Alacsonyabb volt a fajdiverzitás az elegyes gyertyános (19) és duglászfenyves (13) élőhelyeken. A legkevesebb faj pedig az akácóból került elő, mindössze 3 faj. Ez a megoszlás jól mutatja, hogy az örökerdő fásszárú fajainak sokfélesége és a kímélő erdőkezelés során meghagyott holt faanyag mennyisége sokkal nagyobb diverzitást eredményez a gombák szempontjából.

Az élőhelyek fajösszetételének vizsgálata során megállapítható, hogy az örökerdő parcellában volt a legtöbb olyan gombafaj, ami csak itt fordult elő, az össz fajszám több, mint 1/3-a, ennek a kvadrátnak a fajszámát nézve több, mint 60%-a csak erre az élőhelyre volt jellemző. A többi élőhelyen a kizárólag csak ott megtalált fajok aránya nagyjából 35-45%

között mozgott. Gyakorinak (legalább 3 élőhelyen előfordul) 9 faj bizonyult, *Coprinellus micaceus*, *Daedaleopsis confragosa*, *Gymnopus dryophilus*, *Lepiota subincarnata*, *Mycena galericulata*, *Psathyrella spadiceogrisea*, *Rhodocybe gemina*, *Trametes hirsuta*, *Trametes versicolor*.

A fajok időbeli megoszlásának szempontjából az alábbi következtetéseket tudtam levonni: A tavasszal gyűjtött fajok száma viszonylag magas, ahhoz képest, hogy a tavaszi fajok kevesebben vannak, mint az ősziék. Ezt követő rendkívül száraz nyáron, szinte alig találtam fajokat, majd a nyár végi eső következtében szeptemberben és október elején volt egy jelentősebb termőtestképzési periódus, a fajok nagy részét ekkor detektáltam.

A fajok funkcionális-csoport megoszlása élőhelyenként eltérően alakult. Az cseres-kocsányos tölgyes, jegenyefenyves, duglászfenyves és akácos területen a talajlakó szaprotróf fajok domináltak. Míg az örökerdő és elegyes gyertyános élőhelyen a fán élő szaprotrófok voltak többségben. A cseres-kocsánytalan tölgyes állomány mikorrhizás fajok arányában kiemelkedik, itt a legmagasabb (26%), a többi élőhelyen jelentősen alacsonyabb vagy egyáltalán nincs is. A fán élő szaprotrófok aránya mindenhol jelentős, ez a holt faanyag területen hagyásának, a mikorrhizás fajok alacsony száma pedig minden valószínűség szerint a száraz évjárat következménye.

A gyűjtött fajok 67 nemzetségbe, 46 családba és 10 rendbe tartoznak. A rendek közül kiemelkedik az Agaricales (22 család, 53 faj) és Polyporales (7 család, 19 faj). A fajok közül a legtöbb a Polyporaceae (12) és Agariceae családból került elő, emellett jelentősebb fajszerű családok még *Omphalotaceae*, *Psathyrellaceae*, *Boletaceae*, *Mycenaceae*, *Russulaceae*, *Clitocybaceae*, *Geastraceae*, *Marasmiaceae*.

A természetvédelmi értékelés alapján a fajok közel 1/3-a szerepel a Vörös Listán, ez 28 fajt jelent. Egyetlen VL1-es fajt sikerült dokumentálnom (*Crepidotus crocophyllus*), öt darab 2-es, 19 darab 3-as és három darab 4-es kategóriába tartozó fajt találtam. A legtöbb Vörös Listás faj az örökerdő és cseres-kocsányos tölgyes élőhelyről származik (10-10 darab). A területről előkerült egyetlen törvényileg védett fajt (*Polyporus tuberaster*) több terepi nap alkalmával is megtaláltam.

Az eredmények alapján kijelenthető, hogy a vizsgált terület nagygomba diverzitása igen jelentős, még ebben a termőtestképzéshez nem ideális évben is számottevő nagygombafajt dokumentáltam. Az arborétumban jellemző kímélő erdőművelés, idős és holt fák meghagyása, a fafajok változatossága növeli a terület gombafajainak sokféleségét. A felmérésem folytatása további eredményeket hozna (több éves vizsgálat, ideális évjárat), a terület potenciális fajszáma

valószínűleg sokkal nagyobb az itt prezentált fajlistánál. Továbbá a hasonló élőhelyek mikológiai vizsgálata is fontos lenne, minden bizonnyal figyelemre méltó eredmények hozna.